

12. RYHMÄN TOIMINTA JA RYHMIEN VÄLISET SUHTEET

RYHMÄN MÄÄRITTELY

- **Ryhmä** muodostuu, kun vähintään kaksi ihmistä tuntee ja ilmoittaa kuuluvansa yhteen
- Ryhmän toiminta rakentuu etenkin kahden keskeisen tekijän ympärille:
 1. ryhmän jäsenten välinen **vuorovaikutus**
 2. ryhmän yhteisesti jakama **perustehtävä**
- **Perustehtävä:** miksi ryhmä on alun perin muodostunut ja mitä tavoitteita se pyrkii täyttämään
 - esim. opiskeluryhmän perustehtävä on oppiminen
 - perustehtävä vaikuttaa siihen, millaista vuorovaikutus ryhmässä on

PRIMAARI- JA SEKUNDAARIRYHMÄ

- **Primaariryhmä:** suhteellisen kiinteä joukko ihmisiä, joille ryhmään kuulumisen on merkityksellistä
 - Tyypillistä välitön vuorovaikutus, yhteenkuuluvuuden tunne ja tiivis yhdessäolo
 - esim. perhe ja ystävät
- **Sekundaariryhmä:** väljempi verkosto ihmisiä, jotka ovat kokoontuneet yhteen suorittamaan jotakin valmiiksi asetettua tehtävää
 - toimintaa ohjaa selkeä tavoite, eivätkä jäsenet välttämättä tunne toisiaan kovin hyvin
 - esim. usein työ- tai opiskeluryhmät
- Ihmisen oma kokemus ryhmästä määrittelee sen, onko kyseessä enemmän primaari- vai sekundaariryhmä

ERILAISIA RYHMIÄ

Primaariryhmä	Sekundaariryhmä
<ul style="list-style-type: none">- ryhmään kuuluminen on merkityksellistä- jäsenet tuntevat toisensa hyvin- esim. perhe	<ul style="list-style-type: none">- ryhmän olemassaoloa määrittää tehtävä- jäsenet eivät välttämättä tunne toisiaan hyvin- esim. työ- tai opiskeluporukka
Jäsenryhmä	Viiteryhmä
<ul style="list-style-type: none">- jäsenet ovat tietoisia toisistaan- jäsenyys on selkeä- esim. tanssiryhmä	<ul style="list-style-type: none">- jäsenyys ei ole selkeästi rajattu- ryhmä, jonka arvoja omaksutaan- esim. vegaanit, muusikot
Organisoimaton ryhmä	Organisoitu ryhmä
<ul style="list-style-type: none">- ryhmän jäsenillä ei ole ennalta määrättyä tehtävää- esim. kaveriporukka	<ul style="list-style-type: none">- ryhmän jäsenillä on ennalta määriteltä tehtävä- esim. jalkapallojoukkue

RYHMÄDYNAMIIKKA

- **Ryhmädynamiikka:** ryhmän jäsenten jatkuvasti muotoutuva vuorovaikutus, joka rakentuu ryhmässä olevien yksilöiden välille
 - joukko ihmisiä pyrkii järjestäytymään ja löytämään ryhmälle ominaisen tavan toimia ja välittää viestejä
- Keskeisiä tekijöitä ovat koheesio, normi, rooli, status ja johtajuus

KOHEESIO JA NORMIT

- **Koheesio:** ryhmän kiinteyttä ja jäsenten halua pysyä ryhmässä
 - jäsenet haluavat kuulua ryhmään ja ovat todennäköisemmin sitoutuneita ryhmän tavoitteeseen
 - esim. ryhmähenki tai me-henki ovat rinnakkaisnimityksiä koheesiolle
- **Normi:** sääntö, ohje tai hyväksytty käyttäytymismalli
 - asettavat rajoja ryhmän jäsenten sopivalle ja sopimattomalle käyttäytymiselle
 - eksplisiittiset normit: kirjoitettuja tai ääneen lausuttuja sääntöjä
 - implisiittiset normit: ääneen sanomattomia tapoja

ROOLI, STATUS JA JOHTAJUUS

- **Rooli:** ryhmän odotuksia siitä, miten tietyssä asemassa olevan yksilön tulisi käyttäytyä
 - voivat olla vakiintuneita kaavoja ryhmän jäsenen käyttäytymisessä tai vaihdella tilanteesta toiseen
 - voivat olla virallisia tai epävirallisia
- **Status:** sosiaalisen järjestelmän mukainen arvoasema
 - vaikuttaa yksilön rooliin ryhmässä
 - korkein status on usein ryhmän johtajalla
- **Johtajuus:** rooli, joka rakentuu erityisesti kahdesta ulottuvuudesta eli tehtävän ja ihmisten johtamisesta
 - asiajohtaminen ja ihmisjohtaminen

TILANNETEKIJÄT

- **Tilannetekijät:** liittyvät ihmisen sosiaalisiin ympäristöihin sekä niissä tapahtuvaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen
- **Konformisuus:** mukautumista ryhmäpaineelle
 - yksilö seuraa muita omaehtoisesti
 - konformisuutta ryhmässä lisää mm. tunne ryhmän tärkeydestä sekä ryhmän yhtenäisyys
- **Myöntövyys:** yksilö taipuu toisen pyyntöihin eli suostutteluun
 - esim. ryhmässä yksilö suostuu toisten ryhmän jäsenten pyyntöihin
- **Tottelevaisuus:** käskyjen noudattamista
 - erityisen vaikuttavia ovat auktoriteetin eli valta-asemassa olevan henkilön käskyt

SOSIAALISEN IDENTITEETIN TEORIA

- **Sosiaalisen identiteetin teoria:** tarkastelee ryhmään kuulumisen vaikutusta
 - **yksilöön** eli sitä, kuinka ryhmäjäsenyys vaikuttaa yksilön identiteettiin
 - **ryhmiin** eli siihen, kuinka ryhmäjäsenyydet korostuvat ryhmien välisissä prosesseissa
- Ihmisellä on taipumus suosia sisäryhmään kuuluvia ihmisiä ja väheksyä ulkoryhmään kuuluvia ihmisiä
 - **sisäryhmä:** ihmisiä, jotka katsotaan kuuluvaksi omaan ryhmään
 - **ulkoryhmä:** ihmisiä, jotka koetaan olevan oman ryhmän ulkopuolella

ENNAKKOLUULOT JA SYRJINTÄ

- **Ennakkoluulo:** sisäryhmän jakamia kielteisiä tai jopa halventavia asenteita ulkoryhmää kohtaan
 - ennakkoluuloisten asenteiden kohteeseen liitetään sekä kielteisiä tunteita että stereotyyppioita
- **Syrjintä:** ihmistä kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa huonommin kuin toisia yhden tai useamman henkilökohtaisen ominaisuutensa takia

RASISMI JA ETNOSENTRISMI

- **Rasismi:** oletetun ihmisryhmän arvottamista esim. etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät
 - yksi keskeisimpiä ennakkoluuloisuuteen perustuvia ryhmäilmiöitä
- **Etnosentrismi:** taipumusta pitää omaa kulttuurista ryhmää mittapuuna, jonka perusteella toisia ryhmiä arvioidaan
 - rasismia laajemmin kuvaava käsite
 - liittyy usein myös ajatukseen oman sisäryhmän kulttuurin ja tapojen paremmuudesta muihin verrattuna

RYHMÄAJATTELU JA DEINDIVIDUAATIO

- **Ryhmäajattelu:** ilmiö, jossa ryhmän yhtenäisyyden ja yksimielisyyden ylläpitämisestä tulee tärkeämpi tavoite kuin oikeiden päätösten tekemisestä tai vaihtoehtojen punnitsemisesta
 - syntyy etenkin sellaisissa olosuhteissa, joissa ryhmä on eristetty ja siihen kohdistuu vahva ulkoinen paine
 - voi johtaa esimerkiksi siihen, että ryhmä ottaa enemmän riskejä kuin mitä yksilöt ottaisivat
- **Deindividuaatio:** oman yksilöllisyyden menettämistä ryhmän tai väkijoukon vaikutuksesta
 - sosiaalinen tilanne tempaa mukaansa ja ihminen saattaa käyttäytyä itselleen poikkeuksellisella tavalla ryhmässä

YHTEENVETO RYHMÄAJATTELUSTA

Ryhmäajattelulle altistavia tekijöitä	Ryhmäajattelun piirteitä	Seuraus: puutteellinen päätöksenteko
<ul style="list-style-type: none">- ryhmään kohdistuva ulkoinen paine- ryhmän eristäytyminen- ryhmän vahva koheesio- voimakas ja vahvan statuksen omaava johtaja- ryhmään kuulumisen tärkeys yksilölle- yksilön halu mukautua ryhmän normiin	<ul style="list-style-type: none">- pyrkimys samanmielisyyteen- kokemus ryhmän kaikkivoipaisuudesta- stereotyyppinen näkemys ulkoryhmästä- illuusio yksimielisyydestä- eri mieltä olevien painostus- ryhmän jäsenten konformisuus, myöntövyys ja tottelevaisuus- yksilössä tapahtuva deindividuaatio	<ul style="list-style-type: none">- vaihtoehtoja ei tarkastella riittävästi- ei tavoitella mitään selkeää tavoitetta- riskejä ei arvioida järjestelmällisesti- tietoa haetaan huonosti- päätöksentekoon liittyvää tietoa ei tarkastella objektiivisesti- varasuunnitelmia ei tehdä